

BESZTERCZE

Politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap. — Megjelenik minden szerdán.

Előfizetési árak: egész évre 8 K, félévre 4 K, negyedévre 2 K. Egyes számok ára 20 fill. Kaphatók: Botschar Tivadar, Haupt M. és Bartha Mária papirkereskedésében Hirdetéseket elfogad a kiadóhivatal.	Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: dr. Polcz Rezső, ügyvéd.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Beszterczen, Mihályutca 12 sz. hova a lap minden szellemi és anyagi részét illető közlemény és küldemény intézendő.
---	---	--

A kié a föld, azé az ország.

Évtizedekre menő tanulmányozás és munkálkodás előzte meg és juttatja kezünkbe „A kié a föld, azé az ország” című röpiratot, amely munkában a „Porszem” álnév alá rejtőző szerző, azzal a régen vajudó s már mintegy tengeri kigyó módjára fejlődött aktuális kérdéssel foglalkozik, amely egész közgazdasági és állampolitikai életünket lekötő látszik: hogy t. i. társadalmunknak miként volna lehetséges gazdaság-politikai téren egészségesebb irányban haladni!

Mert bizony, nincsen mit tagadni, Magyar-ország közgazdasági és különösen állampolitikai beléletében már rég idő óta sajgó és orvoslásra váró fájdalmas nyílt sebek vannak. Anynyira jutottunk már, hogy emiatt az ország népén bizonyos nyugalanság is mutatkozik; és mivel a gyógyítás módszere ismeretlen, az igazi orvosság tehát ma sincsen meg, a kívánt egészséges haladás helyett majdnem teljes stagnálás észlelhető hazánkban.

A kivándorlás nagy aránya — noha most legalább is egyidőre szünetel — gondolkodóba ejthet minden igaz hazafit; a kivándorlás, továbbá a terjedő egygyermekrendszer, népünk számát mindjobban csökkenti és idővel, ha idejével nem orvosoljuk a bajokat, talán oda

sülyedünk népesedési állapotok tekintetében, ahol Franciaország van már évtizedek óta.

És emellett a nagyarányú népkivándorlás mellett egyik baj váltja fel a másikat; olybá tűnik fel előttünk a haza ügye, mintha a nemzet maga-magával is meghasonlott volna. Sőt az a látszat kezd mutatkozni, mintha a nemzet fiainak egyrésztével örökös harcban óhajtana lenni; azok ellen és azok mellett folyik a harc, akik között az elégedetlenség is mind nagyobb. Minden téren annyira megváltoztak közgazdasági és állampolitikai viszonyaink, hogy a sorstól kevésbé sujtottak a bekövetkezett drágaság köverkeztében is ma sokkal nehezebben tudnak existálni, mint valaha.

Közgazdasági helyzetünk tehát a helyett, hogy megfelelő mértékben javult volna, folyton rosszabbodik, mert a nép szegényedése, különösen az egyik oldalon, a kisemberek részén, bár érdekükben elég sok történt már, élesen szembeötlő. A középbirtokos osztály helyzete sem irigylésre méltó; nem különösen a magyar zsenrié, akit minden oldalról támogatnak a „jóakaró” uzsorások.

A magyar mágnás sem lehet sorsával olyan elégedett, mint hajdan volt; a küzdelem korszakában él már hosszabb idő óta ő is, ugyszintén a nem mágnás nagybirtokos is és csupán a bevándorolt új földesur az egyedüli,

akinek a magyar föld busás jövedelmet biztosít, mert a bevándorolt igénye sohasem terjedt túl jövedelmének egynegyed vagy legfeljebb fele részén!

És amidőn így alakulnak a mi gazdasági viszonyaink, parlamentáris életünk se egészségesebbé.

Amióta a közjogi viták vezetik a törvényhozást és ennek rovására a közgazdasági érdekek, a tulajdonképeni éltető erők háttérbe szorultak, azóta a magyar nemzetnek mind több az ellensége úgy a belföldön, mint a külföldön. A nemzetiségek ugyanis mindjobban és könnyebben vérszemet kapnak, — mert sokszor széthuz, ahelyett, hogy összetartana a magyar, — akár van joguk hozzá, akár nincs és ezzel a cselekedetükkel lépten-nyomon nehezítik is a mi helyzetünket. — Így kerülhet a magyar faj még abba a dilemmába is, hogy esetleg a jobb idők bekövetkeztével sem lesz képes majd a nemzetiségeket megfékezni. Különösen pedig akkor, ha ezeket most még nagyobb erőre engedjük jutni; mert hát mi a cél a nemzetiségeknél? Megbontani a magyar állam területi és politikai egységét, hogy azután, ha már elég erőt nyernek, nyílt ellenségként legyen alkalmuk föllépni!

Amint már ebből is látható, azon a téren mozog szerző munkája, amely a hazafias poli-

TÁRCA.

Féltékenység.

*Ne hidd valónak, mit csak sejtessz,
Vigyázz a vádra, mit kiejtesz,
A gyanu öl s bár nem ér tetten:
Elveszünk benne mindaketten*

*Hit, kedv elhagy, beáll a bánat,
Te értem sóhajtsz, én utánad,
S előbb-utóbb mi lesz a vége?
Egyszer csak nem törődünk véle!...*

Balla Miklós.

Aristomban.

Irta: Szász József.

Elcsendesült minden a kaszárnában.

Kilenc óra elmúlt, elfújták a takarodót. Valahány trombitás van az ezredben: mind fujta, valahány dobos van: mind verte.

Erről tudják meg a városban, hogy főhadnagy ur Kaszovics kaszárnya-inspekciót tart. Csak ő szokta az ezred valamennyi trombitásával, valamennyi dobosával a takarodót fuvatni, veretni.

Az esti takarodó után egyszerre kialusznak a legénységi szobákban a petróleumlámpák. Kommandószóra fújják el a szobainspekciósok. Mert a lámpagyújtás, lámpaelfújás és tisztítás: a szobaordinánc kötelessége, ő felel érte, ha két perccel később alszik ki kilenc óra után és ő lakol érte, ha kapitány ur Komorovcsák egy makszemnyi füstöt felfedez az üvegén.

Sok minden okosságot és bolondságot lehet elkövetni kommandószóra, de aludni mégse lehet. Hiába parancsol pont kilenc órára álmot a szemekre a reglama: az álomnak csak nem tud parancsolni.

Szombat este van, holnap, vasárnap reggel nincs se kirukkolás, se reggeli testgyakorlat. A rendesnél másfél órával lehet többet aludni s tán ez az oka, hogy nem álmosak a legények. Nyugtalanul hanykolódnak az ágyakban, nem tudnak aludni. Tanulni nincs kedvük. A tiszt urak neveit már úgy ahogy megtanulták, németül is tudnak már jól-rosszul ki huszig, ki harmincig olvasni. Mit csinálnak hát most az éjjeli sötétben?

Ilyenkor mesét hallgat a katona.

Egy mesél, a többi pedig áhitattal hallgatja.

A mesemondó, vagy ahogyan ők mondják: az istóriás, káplár ur Greguss a századnál. Becsületes asztalos legény otthon és a jó isten a megmondhatója, hol szedett magába annyi teméntelen „sok mesét.

Most a harmadik esztendejét szolgálja és ez idő alatt elmondott már vagy ötszáz mesét, de még mindig tud újakat. Most is a káplár ur kezd mesélni.

Bendeguz magyar vezér fiáról, a daliás Elemérről, aki hirt, nevet szerezni indult el atyja udvarából. Utközben találkozott Arimánnal, a lelketlen zöld vitézzel és Ogluval, a kegyetlen vörös vitézzel. Retteggett, erős bajnok mindkettő. A vitéz Elemér viadalra kél velük. Délben kezdődött a harc s még késő éjjel is csattoktak, villámlottak a kardok. A környék lakó-sai a harcoló vitézek köré gyülekeztek s térdepelve imádkoztak a magyar vitéz diadaláért. Isten meghallgatta imájukat, mert Elemér előbb Arimánt győzte le, aztán Oglut tette harcképtelenné.

A legények áhitattal hallgatták az istóriást. Káplár ur Greguss azért mégis többször megszakítja a mesét s elkiáltja magát:

— Csont!

A katonák kórusban válaszolnak rá:

— Hus!

Ez arra való, hogy a mesemondó lássa, figyelemmel hallgatják-e szavait. Ezért kiáltja, hogy: csont s ezért válaszolnak rá, hogy: hus. Miért így, ennek okát ők maguk sem tudják adni. Amelyik nem válaszol, azt bizonyosan elnyomta a buzgóság. Hogy ez a szetencsétlen sem alszik el többet mesemondás

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelre a gyógyszerárakban. — Ára üvegenként 4.— korona.

tikai sajtót és minden józan politikust is oly sokszor foglalkoztatott. Szerzőnek röpiratára többször vissza fogunk még térni; olyan élen és hazafias szeretettel szól az ügühöz, hogy munkájának minden részén kifejeződik — a haza főérdeke: a magyar nemzet boldogulása.

Munkájának főalapeszmeje az, hogy Magyarországon mindenekfölött okos és céltudatos állampolitikai, gazdasági és különösen viszonyainknak megfelelő magyar birtokpolitikát kell és pedig lehetőleg azonnal végrehajtani.

Szerző azt fejtegeti, hogyha ezen a téren a szükséges és sokszor hangoztatott gazdasági reformok mielőbb megvalósulhatnak, azaz igazi magyar nemzeti politikát leszünk képesek inaugurálni — alap és erő van hozzá, legfeljebb sokaknál még csak a hazafiúi jóakarat hiányzik, ez pedig talán még jobban megváltozik, — akkor a nemzetiségi villongások is mintegy önmaguktól megszűnnek és a fekélymódra mutató ama kinövések, amelyek a bevándorlók nyomán fakadtak, minden nagyobb orvoslás nélkül bizonyára könnyen el is enyésznek.

Erős magyar érzelmű parasztbirtokos osztályra, azaz a mostaninál anyagi és erkölcsi tekintetben jóval erősebb és életképesebb kisbirtokos osztályra van szükség; erre fekteti szerző nagyon helyesen a fősúlyt, ugyanakkor, amidőn megfontoltan követeli ugyancsak a parasztosztály érdekében, az intelligens közép-birtokos osztály helyzetének könnyítését, a még életerős, de sokat gyengült közép-birtokosok talpraállításával.

Szerző ugyanis csakis akkor remél teljesen egészséges irányu gazdasági birtokpolitikát, ha a birtokmegosztás a mostaninál megfelelőbb lesz. Különben pedig további pusztulástól fél, reájött ugyanis arra a nyomra és csapásra, amely bennünket főleg a galicziai bevándorlók sokasága következtében mindjobban gyengébbé tesz.

A Felvidék nagyrésze és különösen az

ország keleti része teljesen kötve érzi magát a bevándorlók sokasága által. A külföldről bevándoroltak vagyonosodnak, kivásárolják a kisbirtokost éppen úgy, mint a nagyobb, vagyonuk hatványozott mértékben szaporodik, ugyanakkor, amikor a mi pusztulásunkat az elnémult harangok jelzik.

Mozaik.

A sötétkék ragyogó égbolt, a nap lángoló sugár kéréje, lobogók, virágok, ünnepi díszben tolongó sokaság díszes keretében folyt le a besztercei lutheránus gimnázium új épületének alapkövetétele körül csoportosuló, fényes, nagyszabású ünnepség. Az egyetértés, az összetartás, a fegyelméletesség nyilvánult meg az egész ünnepség minden részletében, melyeknek központja a tiszteletreméltó, ősz egyházfő volt. Jóságos, bölcs, tapintatos modorával őszinte rokonszenvet keltett és személye szordinója volt az itt ott kirikító kicsinyeskedő izléstelenségnek.

Nem lehet célunk a lefolyt ünnepélyek programjának elrecitálása, sablon van ezekre, egyforma egész Középeurópában, minden újságolvasó ismeri a „hivatalos” leírást. De voltak intim részletek, apró színes mozaik kockák, melyek e napok történetét jellemzik.

Künn a vasut-utcában sorfalat állott a községek népe, festői tarka népviseletben.

Feltűnő volt a sok színes ruha között egy csoport. A férfiak fekete gubában, pörge kalappal, szép asszonyok, leányok fekete, bokorugró, ráncos szoknyában, a leányok pártával fejükön. Németül kérdeztük, honnan, melyik faluból jöttek? „Zselykről valók volnánk — hangzott a magyar felelet — lutheránusok volnánk és várjuk az egyházfőt”. Ime — ők várták a tömegben egyedül a vallásnak, a hitnek a vezérét, míg a többiek várták: „mit Pomp und Glanz dem ersten Manne unseres Volkes, den durch und durch sächsisch fühlenden Mann”.

Élénk megbeszélés tárgya egy elmaradt meg hívás megtörtént esete. Az ünnepi Treuga Deit bántó mellőzéssel, kicsinyeskedéssel zavarta meg a reprezentálásra hivatott „európai műveltségű” ember, de — akit nem hívtak meg a lutheránus egyház egyik oszlopa, a papág egyik disze, állásánál, tekintélyénél, egyéniségénél, multjánál és jelenénél fogva oly tiszte-

letre méltó, hogy megjelenése megtiszteltetés volt, elmaradása pedig hiány volt.

Egy ebédről ez a bonmot járja, hogy aki retart dezte fordítva értette meg Krisztus Urunk mondását, „Sokan valának a kiválasztottak, de kevesen a megválasztottak”.

Az ünnepség minden részlete program szeri zajlott le. Volt fehér ruhás leánykák, kokárdos ifjak, serege, bandérium, sorfal, deputációk, fátylasmenezerenád, alapkö avatás, elájulás a hőségtől, lakomabalon fogas, besztercei boeuf à la mode, berlini torta, koncert, „Vig özvegy” és „Valzertraum” bankette — csak isteni tisztelet nem volt, pedig Teutsch püspök a lutheránus egyháznak feje és mindegyházfő jött ide.

Belügyminiszteri engedéllyel a nemzeti zászló mellett a város és megye színei is megjelentek, — de csak gyéren. Magánosok házai egy kettő kivételével nem voltak fellobogóva. Vajjon mi volt kisebb, lelkesedés az egyik, avagy az ellenszenv a másik iránt?

A reprezentálás nehéz tudományából a főpap most allotta ki a tűzpróbát. Természetes, hogy összehasonlították hivatali elődjével. Maga az összehasonlított sem csodálhatja, ha ezen összehasonlítás nézve előnyös nem volt. Egyik tekintélyes, komoly lutheránus egyházi férfi mondotta: Igen, igen egyik volt a Jóság, másik a Praktikus ember mindenben. A krisztusi szelidségű, jóságos és szeretetteljes patriarkapap, Budaker ajtója és szíve mindig nyitva volt. Szenvedők vigasztalás, éhezők ápolás nélkül tőle nem távoztak. Szívében mindig volt szeretet a szenvedőknek, konyháján mindennap főtt egy fazék étel a szegényeknek. — Most a rideg szigorúság bezárja az ajtókat, még a gazdagok is csak a nap meghatározott órájában nyernek audienciát.

Beszélnék még ugyan sokat egy naszódí pohárköszöntőről, mely szellemes akart lenni és nagyon izléstelenül sikerült. Bölcsék mondják, hogy izlést tanulni nem lehet.

Különfélék.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Kassay Farkas Margitot a besztercei polgári leányiskolához rendes tanítónőnek nevezte ki.

közben, az egészen bizonyos. Az összehajtott köpenyeggel ébresztik fel, vagy pedig csillagot rugatnak vele.

A mese jó altató szer. Jól alszik utánna a katona is.

Pár perc alatt mély álomba van az egész század és ezerféle horkolása kihallatszik a folyosóra, ahol az inspekciós altiszt unalmában azt találgatja, melyik, kinek a horkolása. Olykor kihallatszik egy-egy ijedt kiáltás is:

— Hus!

Aki kiáltotta, az felriadt álmából s hirtelenében azt gondolta, hogy mese közben aludt el.

Vasárnap reggel tisztán, ragyogóan kapitány ur Komorovcsák elé áll a fél század. Kimaradást, engedélyt kér a kapitány urtól, ki éjfél, ki éjfél utánig. Hajnalig egy se kér, mert jól tudja, hogy akkor engedély helyett ártstomot, kap a kapitány urtól. Komorovcsák mindeniket megkérdi:

— Van-e szeretőd?

Ha a katona azt válaszolja, hogy nincsen, nem kap engedélyt a kimaradásra, csak éjjeli tizenegy óráig. Mulatásra, korcsmázásra elég ennyi idő is. Ha pedig azt válaszolja, hogy igenis, van szeretője, akkor se kap tovább engedélyt tizenegy óránál. A kapitány urnak az az elve, hogy még éjfél előtt lefeküdjön a katona, különben másnap rosszul végzi a gyakorlatokat. Ezért kell tizenegy órára minden emberének a kaszárnyában lenni.

Mielőtt a rapport szétoszlaná, a kapitány ur teljes komolysággal megintti őket, hogy a városban tisztességesen, katonákhoz illően viselkedjenek. A korcsmában ne verekedjenek, vagy ha már verekszenek, jól vigyázzanak, hogy ki ne kapjanak. Megverve vissza ne térjen századához egyse, mert ezt ő saját két kezével üti agyon.

A legények szót fogadnak a kapitány urnak. Nem abban, hogy nem verekszenek, hanem abban, hogy nem hagyják magukat megverni. Ha félliter bort felöntött, senkitől sem ijed meg a magyar

katona. Ne is menjen ilyenkor a korcsma tájékára se horvát, se muszka, vagy ha már odamegy, meghuzza magát, mert megmutatják a magyar legények, ki a legény a csárdában. Hiába keresi másnap polgári hatóság, rendőrség, ki volt a korcsmai virtuskodó No, hiszen jó helyen keresi! Ha itéletnapig mindig keresi, mégse találja meg. Mert az egész század megesküszik, hogy pontban kilenc órakor mindenki otthon volt Örmester ur Solyom pedig még le is vezeti az egész századot az udvarra, keressék ki, mutassák meg, melyik volt hát a korcsmai vitéz? Ezt ugyan meg nem találja senki.

Örmester ur Solyom maga gondoskodott róla, hogy meg ne találják Leküldte a század konyhájába, segítsen krumplit hámozni a szakácsnak.

Fél-e a büntetéstől a katona?

Ez attól függ, milyen a büntetése.

Az öreg katona azt tartja, hogy akkor piheni ki magát legjobban, mikor áristomban van. És éppen azért cseppet se bánná, ha hét napból hat napot ottan kellene tölteni. Csak vasárnap engedjék ki, hétfőre beül újra szívesen.

És nagy igaza van az öreg katonának. Amig áristombban van, nem rukkol, gyakorlatokat nem végez s vizitre se áll. Enni-inni kap s ha nem kap, könnyen segít rajta, hogy ne éhezzen, ne szomjazzon. Jó az isten, jót ad; segitenek rajta a cimborák. Becsmpésznek annyi ételt, italt, hogy akár az áristomos várta is jóllakhat belőle. Hogy ne unja magát, olvasmányt lopnak be, hogy élvezete is legyen, pipát, dohányt is csempésznek be hozza.

Mielőtt áristomba viszik a katonát, örmester ur Solyom gondosan megvizsgálja. Mert pénzt, pipát, dohányt, kenyeret, vagy más efféle dolgot nem szabad magánál tartogatnia. Kést, tűt, gyufát, pipaszurkálót s más ilyen gyilkos szerszámot mind elszed tőle, nehogy kárt tehessen magában. Elszedi még a nadrágsziját is, nehogy olyasféle bolondság jusson eszé-

be, hogy fölkösse magát az áristom ajtajának a sarkára.

Hogy ezt egyse teszi meg, azzal tisztában van Örmester ur Solyom. De így parancsolja a reglama, melynek parancsait teljesíteni kell.

Az áristom tulajdonképpen nagyobb fajta szoba Szék nélkül, ágy nélkül. Összes butorzata az úgy nevezett priccs. Ezen pihen, ezen alszik a katona. Tulajdonképpen nem más, mint egy méter magas deszkapodium, mely a fal mellett két-három méter hosszúságban, másfél méter szélességben húzódik. Ágynak, pihenő helynek pogányul kemény. Tisztes polgárembernek, ha félórát pihenne rajta, három hétre összetörné csontjait. De fejedelmi nyugvóhely katonának.

Feje alá dugja sapkáját, bluzát, magára teríti fehér pokrócát s úgy pihen a kőkemény priccsen, hogy akár ágyut is süthetnek a füle mellett. Mégse ébred fel.

Ezt a büntetést szereti a katona, nem is tekinti büntetésnek, hanem inkább pihenőnek.

Rendszerint nem egyedül van az áristombban, nyolcan, tizen vannak még mellette. Ezeket „szenvédők”-nek mondja a katona. Ahol pedig annyi katona van együtt, ott szó sem lehet unalomról. Elévédnék, eldévajkodnak. Mikor pedig érzik, hogy kapitány ur Komorovcsák nincs a kaszárnya tájékán, nótára is gyujtanak.

A büntetésnek többi fajtáját már nem szereti a katona. Azt, ha az áristom vassal és bőjtrel szigorítva van, még csak elviseli, de a kaszárnyaáristomot sehogy se tudja elviselni.

A kiötéstől pedig úgy fél, mint az akasztófától.

A legenyhébb büntetés tulajdonképpen a kaszárnyaáristom és mégis irtózik tőle a katona. Be sincs csukva áristomba, mégse mehet a városba, de még az utcára se. Folyton a kaszárnyában kell tartózkodnia. Ez a tialom természetesen nem vonatkozik az exercirozásra, a kirukkolásra, a vártaszolgalatra. Ezt csakugy teljesíti, mint a többi katona.

Uj határszéli őrségek. Andrassy Gyula gróf belügyminiszter a besztercei határszéli rendőrkapitány-ság működési területén Gyimesbükk nagyközséghez tartozó Barátos telepen és Gyergyóbékás nagyközségben (Csikmegye) új határszéli őrséget létesített, melyek május 15-én kezdték meg működésüket.

Szerelmi tragédia. Szombaton, folyó hó 23-án reggel a Palahegyen Besztercze mellett a künn lakó vendéglős gyanus lövések hangjára lett figyelmes, több sétálóval együtt a hang után tájékozódva, a tavaszi napsugártól ragyogó gyönyörű erdőben megtaláltak egy szegény ifjú cselédleány tetemére és egy halálra sebesült ifjú katonára. Szerették egymást és közös elhatározással mentek a halálba Kirk Mari 18 éves bethleni születésű leány és Bánaj Ödön 63. évi halog-ezred 4. századbéli bethleni születésű katona. Hétfőre a katona is hideg hulla lett a kórházi boncoló asztalon.

Üsződijazás. Besztercze-Naszódvármegyei mezőgazdasági bizottság Beszterczen, folyó év és hó 24-én üsződijazást rendezett, mely alkalommal 15 drb 1 éves magyar, 16 drb 2 éves magyar, 13 drb 1 éves pinzgauai és 10 drb 2 éves pinzgauai fajta, mind összesen csak 54 drb üszőt vezettek elő, miből kifolyólag 1200 K állami segélyből csak 600 korona lett kiosztva. A magyar fajtánál a) egy éveseknél 1. díjat 50 koronát Grósz György, Szászbadak 14. hsz, 2. díjat 40 koronát Fischer Mihály, Malomárka 40. hsz, 3. díjat 30 koronát Broser György, Szászbadak 18. hsz, 4. díjat Pesteán Todor, Szászbadak 19. hsz, 5. díjat 10 koronát Mora János, Simontelke, nyerte; b) két éveseknél: 1. díjat 50 koronát Biedner György, Szászbadak 8. hsz, 2. díjat 40 koronát Kosztán Gerőly, Malomárka 65. hsz, 3. díjat 30 koronát Kuku Mihály, Besztercze 42. hsz, 4. díjat 20 koronát Zegreán János, Alsóbalázsfalva 17. hsz, 5. díjat 10 koronát Fischer Mihály, Malomárka 40. házszám, nyerte. A pinzgauai fajtánál: a) egy éveseknél: 1. díjat 50 koronát és 2. díjat 40 koronát Schusztér Mihály, Szépnyir 50. házsz., 3. díjat 30 koronát Lintner György, Besztercze 55. hsz, 4. díjat 20 koronát Tomae János, Szépnyir 66. hsz, 5. díjat 10 koronát Filimon István, Besztercze 25. hsz, nyerte; b) két éveseknél: 1. díjat 50 koronát Weber János, Besztercze 71. hsz, 2. díjat 40 koronát Filimon István, Besztercze 25. hsz, 3. díjat 30 koronát Biedner Mihály, Besztercze 80. hsz, 4. díjat 20 koronát Graffi János, Besztercze 46. hsz, 5. díjat 10 koronát Weisz János, Besztercze 68. hsz, nyerte. Mindezen díjak azért osztattak ki, hogy a díjazott üszők ne kerüljenek elvágásra, miből kifolyólag a díjazott üszők

1 évig nem adhatók el, azontul is csak tenyésztésre. Hogy a visszatartott 600 korona államsegélyvel mi történjék, afölött a vármegyei mezőgazdasági bizottság legközelebbi ülésén fog határozni.

A cigány-kérdés. A dánosi haramiák bebizonyított vadállati kegyetlensége, borzadalmas gonoszsága föltárja a vidéket fenyegető, állandó cigány-veszedelmet teljes szörnyűségében. Hogyan lehetne megoldani a vándor cigány-kérdés? Megfékezni állatias, elvadult, a civilizáció béklyóját nem tűrő rabló hadat és a humanitás, a 20. század kötelező emberszeretetével megvédeni az egyéni jogot, szabadságot, hogy egyetlen ártatlan se szenvedjen a tömeg bűnéért! Bárdy Géza, a bethleni járás erélyes és humanus főszolgabírója, a cigánykérdést közegészségügyi alapon oldotta meg. Folyó hó 18-án tizenegy szekér vándorcigány érkezett Bethlen határába. A csendőrök természetesen azonnal jelentést tettek a főszolgabírónak. Bárdy főszolgabíró dr. Kiss járási orvossal együtt fölkereste a cigánykaravánt. Minthogy Magyarországon a védhimlőoltást a törvény kötelezően rendeli, tehát dr. Kiss hivatalos orvosi vizsgálat alá vette a cigányokat, — egy cigány sem volt beoltva. Az orvos azonnal oltó anyagot hozatott ki és az egész jajveszékelt karavánt az utolsó csecsemőig himlő ellen beoltotta. Reggelre híre pora sem volt a cigányoknak az egész bethleni járás területén és azóta híre futott a cigányok között, hogy kerüljék el messze e gonosz emlékü helyet.

Román parasztok. A magyarra nem egyszer alkonyult olyan szomorú korszak, amelyben csak szépírói révén, novellákban, regényekben, versekben politizálhatott. A rejtetten, a sorok közt politizáló szépirodalmi műveknek, istennek hála, mostanság nincs divatja, azért hát meglepetésszerűen jön bizonyára az a novella kötet, amelynek címe: Román parasztok, írója dr. Csermely Gyula, óradnai ügyvéd. Az író nem kertel: egy négyoldalas kis cikkben a könyve végén szinte expressis verbis vallja meg, hogy könyvével voltaképpen a nemzetiségi kérdésbe kíván beleszólni, még pedig a románság javára; a román nép javára, amelynek ő sok jó tulajdonságát és jellemének sok rokonszenves tulajdonságát ismerte meg; megírta könyvét, hogy a magyar jobb véleménynyel legyen a magyarországi román népről, amelyet mi alaposan félreismertünk. És utóbb cikkében védekezik is, nehogy valaki őt románnak higgye, ellenkezőleg, csalóközi születésű magyar, aki öt évvel ezelőtt került a román nép közé. Megnyugtathatjuk Csermelyt, senki sem fog kételkedni az ő magyar mivoltában, annál is inkább, mert hiszen magyar jellemvonás: egy kis poézisért,

egy kevés szépséggel teli megfoghatatlan valamiért a valót elfelejteni. Mert bizony a való éppen nem az, hogy mi azért nem ismerjük olyannak a románságot, amilyennek ő, mivelhogy csak „ujtságot, sok ujságot olvas a magyar ember”. A magyar ember történelmet is olvas és például innét tudja, hogy az 1848—49-iki szabadságharcnak egyik legszomorubb napja a zalatnai vérengzés napja. No de mi meg nem akarjuk azt föl-tételezni Csermelyről, hogy ő ezt a körülményt, a valót, nem ismerné, — csak egy kissé megfedkezett erről, azért a sok-sok poézisért, amelyet a román nép körében észlelt. Hivatott író Csermely Gyula, aki megittasodott a román népnek a magyar irodalom szempontjából még szüzi népszokásaitól és könnyű tollal, színes stylussal szebbnél szebb, történeteiben eleven életet fest. Azt hisszük, velünk együtt igen sokan lesznek, akik könyvét nagy élvezettel fogják elolvasni. Uj ez a könyv; uj a témáiban és üde, harmatos tájakat, embereiben, ezek szokásaiban egy új világot élénkbe táró. A Lepkék a rög alatt, Aki örökké hajadonfőtt jár, a Koszoru a háztetőn, legszebb darabjai a könyvnek.

A magyar cimer és lobogó védelme. A magyar korona országainak egyesített vagy az ország külön cimerének elferditett alakban, továbbá a cimereknek vagy a nemzeti lobogóknak az állam méltóságát sértő módon való használata, illetőleg alkalmazása tárgyában gróf Andrassy Gyula belügyminiszter május 8-áról a következő rendeletet intézte a törvényhatóságokhoz: A kihágásokról szóló 1879. évi XI. t. c. 1. szakasza alapján a következőket rendelem: aki a magyar korona országai egyesített vagy az ország külön cimerét szándékosan elferditve használja, illetőleg alkalmazza, ugyszintén az, aki ezt a cimert vagy nemzeti lobogót az állam méltóságát sértő módon használja, illetőleg alkalmazza, kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Ezen kihágások eseteiben a bíraskodást az 1883. XVIII. t. c. 9. szakaszában, illetőleg az 1883. évi 50422. B. M. számú rendeletben felsorolt közigazgatási hatóságok gyakorolják.

Leányok házassági érettsége. A zürichi orvosnők együttes véleményét adtak le arról, hogy nemcsak etikai, erkölcsi és közgazdasági, hanem egészségügyi szempontból is feltétlenül elítélendő a 18 éven aluli leányok férjhez adása. Véleményünk szerint olyan törvényekre volna szükség, amelyek legalább a betegezett 20. életévet tennék meg házassági minimális korhatárnak. Az asszonyok kisebb egészségi ellentálló képessége, súlyos vérszegénységek, tüdőbajra való hajlam, korai testi és szellemi vénülés, gyenge utódok: a leányok korai házasságának eredményei. Ideges leányokat még gyakorlati orvosok is a házassággal vélik gyógyíttatni, holott ez korántsem tekinthető biztos szernek. Sőt a házasság által beálló fizikai, lelki és szociális változások igen súlyos befolyással lehetnek a beteg leányokra.

Ujságírók almanachja. Most jelent meg a „Budapesti Ujságírók Almanachja”-nak 1908. évi kötete, az ujságírók özvegyeinek és árváinak Segítőalapja javára. A kötet tartalma: A magyar bohémvilágot mutatja be, az írók, ujságírók, a poéták, a festők, a szobrászok, zenészek, színészek világát, a legkiválóbb írók írták, köztük Herczeg Ferenc, Mikszáth Kálmán, Molnár Ferenc, Szomaházy István, Eötvös Károly stb. A 600 oldalas diszes kötetben igen sok rajz, karikatura s egyéb illusztráció van. A kötet szerkesztője Szerdahelyi Sándor, a „Pesti Napló” szerkesztője. Kiadja a „Budapesti Ujságírók Egyesülete”, melynek ez az egyetlen kiadványa. A könyv igen olcsó 12 K és a legszebb ajándék.

Korai főzelékek, cukorborsó, zöldbab, kalarábé, ugorka, karfiol, kelkáposzta, fejjessalata, gomba, hópaposretek, idej burgonya, szőlőspárga vegyesen postakosaranként 3 koronáért. Viszonteladónak külön árajánlat küldhető. Szabó 68, Csongrádról. 1—6

Magyar otthon. Tisztelt olvasóink becses figyelmébe ajánljuk a Budapestben, VIII. Főherceg Sándor-utca 30. szám alatt levő Magyar Otthon Penziót. Mérsékelt árban elegánsan butorozott, különbe-járatu szobákat lehet ott bérelni s esetleg teljes ellátás is kapható. Csoportos jelentkezőknek megfelelő kedvezmény. Szigorúan családi otthon.

KALOGÉN
BRÁZAY SÖSBORSZESZ
FOGKRÉM és SZÁJVIZ ★

Nagy dolog a kaszárnyaáristom különösen annak, kinek szeretője van. Az pedig nem is katona, akik nekincs. A legtöbb nem is állja meg egy hétnél tovább, hogy ki ne menjen. Kimegy, ha mindjárt asba vereti is Komorovcsák kapitány.

Jól tudja ezt a kapitány ur, ezért osztogatja ly gyakran a kaszárnyaáristomot. Csakhogy tudja a atona a kapitány ur eszén is. Nappal nem távozik a aszárnyából, ez kész veszedelem volna. Különösen yankor, mikor főhadnagy ur Kaszovics tart kaszárnya-spekciót. Rettenetes unalmas szolgálat, és a főhadgy ur unalmában nem tud okosabbat tenni, mint ánként hetvenhétszer maga elé trombitáltatja a aszárnyaáristomosokat. Jaj annak, aki akkor nincs a aszárnyában! A kapitány ur bizonyosan kikötteti s ég egy hónapi kaszárnyaáristomot szó a nyakába.

Türelemmel bevárja, míg elfújják este a takarót. Ezentul már nem hivatja a kaszárnya inspekciós áristomosokat. Ekkor szépen lefekteti ágyába szehajtott köpenyegét, betakarja gondosan, hogy y lássék, mintha csakugyan ember feküdne benne. t azért teszi, hogy ha az inspekciós tiszt véletlenül nézne a legénységi szobákba, ne vegye olyan onnyen észre, hogy ki hiányzik.

Mikor ezzel is rendbe jött, csendesen elillan amelyik mellékkapun. Mert ezek közül egy rende nyitva szokott maradni. De ha szokás ellenére égis mind csukva volna, úgy talál még elég kijárót gy valamelyik ablakon vagy kerítésen át.

Ezt a metódust követik a kaszárnyaáristomos ánkéntesek is. Ezt követte egy önkéntes társam is. ákedvű, eleven fiatalember, most derék tisztviselője a énügyi miniszteriumnak.

Katona korában sehogy se tudta betartani a glamát. Hol egyik, hol másik intézkedéseivel került lentétbe, kapitány ur Komorovcsák pedig mindnyiszor becsukatta. Ugy, hogy mire letelt az ztendő, a saját számítása szerint háromszázhatvan pól két százhatvanat kaszárnyaáristomban töltött el.

De azért éjjel mindig a városban volt. Egyszer aztán rajtavesztett. Vacsorázni ment az egyik vendéglőbe. Gondolta, egy kicsit kimulatja magát. Amint belépett a vendéglő ajtaján, majdnem sóbálványnyá meredt. Ott ült az egyik asztalnál Komorovcsák kapitány. Gyorsan vissza akart fordulni, de a kapitány már észrevette. Intett neki, hogy csak menjen be.

Jól megvacsorázott az önkéntes s a kapitány s még néhány üveg bort is elfogyasztottak. A kapitány ur jókedvűen beszélgetett, de azért a világért sem kérdezte, kogyan került ki az áristomos önkéntes a kaszárnyából.

Az önkéntes megnyugodott, különösen pedig akkor mikor kézfogással vett tőle bucsut a kapitány. Azt hitte, szándékosan nem beszélt vele az áristomról.

Igaza volt. Szándékosan nem beszélt róla. De annál többet beszélt másnap reggel. Raportra hivatva és mindennek lehordta:

— Hol járt maga az éjjel? Ugy látom az arcáról, hogy lumpolt a városban. No, majd nyujtok én magának alkalmat arra, hogy még sokáig lumpolhasson. Tudom, megemlegeti, mikor szegte meg a kaszárnyaáristomot!

Szegény fiu ma is emlegeti.

Mikor kitelt az esztendő, minden önkéntest haza eresztettek, csak neki kellett még egy esztendőre visszamaradni. De bizony a második esztendőben sem javult meg. Még sokkal több baj volt vele, mint az első esztendőben. Be is volt csukva szakadatlanul. Hol kaszárnyaáristomba, hol egyesáristomba. Mikor pedig kitelt a második esztendeje is, még kapitány ur Komorovcsák adott halát az istennek, hogy megszabadult az önkéntestől. Bucsuzáskor keret fogott vele s így szólt hozzá:

— Kedves barátom, ön tudja, meggyőződött róla, hogy mennyire szeretem, hiszen garnizont érdemlett volna. Ne is feledje el soha, milyen jó volt önhöz Komorovcsák kapitány.

Haltrich Sámuel, kir. bir. végrehajtó.

Beé Ferenc, főkapitány.

Dr. Konrádi Daniel m. p.,
egyezei m. tanár.

Nyomatott Botschar Tivadarnál Beszterczén.